

Den Danske Konges
 Svend Tvestiegs
 Døds Aar

undersøgt
 af
 Peter Friderich Suhm.

Sm Kong Svends døds Aar ere egentligen tvende Hoved-
 Meninger. De fleste af vore egne nye Stribenter, grun-
 dende sig paa de ældre Engellskes af det 12. og 13. Sæculo de-
 res udsigende, fastsætte hans Død at indfalde Aar 1014;
 Torfæus derimod, støttende sig paa sine Islandske Efterretninger,
 henfører den til Aar 1009. Disse ere de 2de fornemste Hoved-
 Meninger. Thi at tvende Chronologier hos *Westphal Mon. Cimbr. T. 1.*
p. 1404. og 1411. have Aar 1020; En Anonymus i Ludevigi Rel.
Mss. T. 9. p. 17. Aar 1017; Joannes Rossus p. 103. Aar 1013;
Annales Flateyenses i Torfæi Histor. Norv. Part. 3. p. 17. Aar 1006;
 Og en anden Islænder hos Torfæum paa bemælte sted, Aar 1008;
 det bør enten ansees som feyl hos Stribenterne selv, eller hos udscri-
 berne, eller og, helst hvad den sidste Mening om det Aar 1008.
 angaaer, som eet med den almindelige Islandske; thi eet Aars for-
 skiel kan ofte i den gamle Tids Regning agtes hos uaccurate Skri-
 benter næsten kun for eet og det samme, saasom det kan allene kom-
 me af deres adskillige Maade at beregne Aar nes fractioner paa.
 De af vore Stribenter, som sætte Kong Svend at være Død 1014.

ere dog ofte ey entig med sig selv, naar de siden omtale hans Søns Knuds døds og Regterings Aar. Saaledes lader Hvitfeld p. 63. i editionen in folio Kong Svend dee, og hans Søn Knud komme paa Thronen 1014. og p. 74. Kong Knud doe enten 1035. eller 1036; og dog siger han, at den sidste regterede i 27. Aar i Danmark, og 24. i England; Da dog hans Regtering i Danmark kan efter hans egen Regning ey blive længere end 22. høyst 24. Aar, saafremt man vil henføre Svends Død til 1012, som han beretter, at nogle skrive, hvilke jeg dog maa tilstaae at være mig aldeles ube-kiendte, og ey endnu forekomne. Den Engelske Krone, beretter han selv p. 68. at Knud ey sit at bære før 1017. hvoraf er klart, at han ey efter hans egen Regning haver kunnet i det længste regtere der i flere end i 20. Aar. For at undskylde Hvitfeld, kunde vel nogen paastaae, at han haver anseet Knud for sin Faders Med-Regent, og regnet hans Herskab i England fra 1012, da de Danskes Magt tiltog der meget, og i Danmark fra 1009; Dertil tagende anledning af det Hvitfeld aldeles ey, som nogle, beskriver Knud som et Barn, da hans Fader døde, men lader ham for den Tid have anført Krigshære. Men om der endog er noget sandt i den Mening, at Knud haver regteret tillig med sin Fader, saa kan den dog ikke blive Hvitfeld til nogen hjælp, saasom han paa intet Sted lader sig mærke med, at han vil have det saaledes forstaaet. Den Modsigelse, som findes i hans Beretning, reyses sig alene af det han haver fulgt adskillige og mod hinanden stridende Skribenter, uden noye at sammenligne dem, og ligesaa noye at igiennemsee sit eget Skrift. Kortelig udi Kong Svends og Knuds Døds Aar haver han fulgt de Engelske Skribenter, og udi den sidste Regterings Aar de Islandiske. v. Heimskringla T. 2. p. 7. Knytlinga Saga p. 32, og Torfæi Hist. Norv. Part. 3. p. 17. og 225.

Meursius l. 3. p. 193. edit. Florent. viser sig at være en end slettere Tids-Regner, naar han skriver, at Knud regterede i 33. Aar i Danmark, og i England i 25. eller efter nogles Beretning i dem begge i 20. Aar. Ingen af disse Regninger kan holde stik, uden den sidste

sidste hvad England angaaer. Og som han herhos ey siger, i hvilket Aar Knud døde, saa kan man ey heller vide, i hvilket Aar han haver meent, at Svend er død. Overalt bruger Meursius ey at sætte Aars-tal førend efter Valdemari I. Død, og viser sig herudi som i alt andet, Stilen undtagen, i denne hans Historie at være en hel slet Historie-Skriver. Pontanus p. 145. og 159. skriver aldeles som Hvitfeld, lader Svend døde 1014. Knud 1036, og den sidste dog registre 27. Aar i Danmark, og 24. i England. Vitus Bering sætter p. 210. i Bredden det Aar 1015. for Knuds ankomst til Regjeringen, hvoraf man maa slutte, at han haver henført Svends Død enten til dette Aar, eller det forrige 1014. Han er ellers saa lykkelig ey at imod-sige sig selv ved at beregne Kongernes Regjerings Aar, saasom han aldeles ey gjør saadan Regning. Svaningius i sin Chronologie lader Svend døde 1014. Mallet i sin Danske Historie p. 36. derimod 1015, og anfører til Bevis Simeon Dunelmensis, Johannes Brompton, Mathæus Westmonasteriensis og Florentius Wigorniensis, hvilke dog alle have 1014. Florentius bruger ellers en dobbelt Regning fra Christi Fødsel; Dionysii eller den almindelige og endnu brugelige, efter hvilken Svend er død 1014, og en anden særdeles, som er hans egen, og som jeg ei endnu har fundet hos nogen anden Skribent, efter hvilken Christus skal være fød 22. Aar for Dionysii Regning, men bliver virkelig ikkun fød 2. Aar tilførn, hvilket Calvisius i de nyere Tider og haver holdt for rigtigere; Thi efter Dionysii egen Regning døde Augustus 14. Aar efter Christi Fødsel, og efter Florentii 16. Aar; De øvrige 20. Aar fratager Florentius uretteligen Dionysii Regning, men legger dem siden efterhaanden smaaaltig til igjen, ved rigtigten at beregne fractionerne af de Romerske Kejsers Regjerings Aar, saa at han i det Aar 408. sætter Keiser Arcadii Død, ligesom alle andre Chronologi, og fra den Tid af kommer i sin saa kaldte Dionysianske Regning overeens med Dionysii virkelige, og dem, som følge ham; men regner derimod i sin egen stedse 22. Aar mere. Holberg udi sin Danske Historie T. I. p. 100. og 125. henfører Svends Død til 1014. uden at melde, at der er Stridighed om Aaret, som han døde i, hvad enten han ey har været vidende herom, eller

eller han, endskjønt vidende, dog haver holdet 1014. for det rette Aar, men enderhos villet anføre sine Beviser, for ey at indvilde sig i chronologiske Undersøgninger, med hvilke han og kun sielden befatter sig. Gram udi sine ypperlige Anmærkninger over Meursius p. 173. n. a. og p. 193. n. a. anfører begge Meninger, dog uden tydeligt at erklære sig for nogen, endskjønt han synes mere at hælde til Englændernes end Islændernes side.

Men nu at komme til Tingene i sig selv, da sætte Islænderne enten udtrykkelig 1009, som Codex Flateyensis hos *Torfæum* Hist. Norv. Par. 3. p. 17. eller og gjøre det stikende ved at tillegge Knuden Regiering af 27. Aar, som Heimskringla og Knytlinga Saga; Thi enten skrive de, at Knud døde 1036, eller man og faaer det Aar ud ved at efterregne hos dem Kongernes Regierings Aar, som de nævne, ved at legge et vist og upaatvibseligt Aar og factum til Grund som f. Ex. at den norske Konge Harald Haardraade blev slaget 1066, hvoraf følger, at Knud Aar 1009. maa være kommet til Regieringen i Danmark, saafremt at deres Regning er rigtig, at han der haver regieret i 27. Aar, og Aar 1012. i England, hvor han, som de skrive, skal have regieret i 24. Aar. Og at de ey regne hans danske Regiering uden fra hans Faders død, er klart af Knytlinga Saga p. 10. og 32, som beretter, at han var 10. Aar da hans Fader døde, og regierede i 27. Aar, og havde 37. Aar, da han selv døde. Thi efter denne Regning indfalder Knuds Død 1036, og Kong Svend Estrithsons 1076, saasom han efter Knytlinga Sagas Vidnesbyrd c. 25. p. 44. døde 40. Aar efter Knuds død, og 10 Aar efter Harald Haardraades Fald, hvilket sidste utmodsigelig skeede 1066. Efter Islændernes Mening er altsaa Svend død 1009, hvilket Torfæus derfor og holder for hans Døds Aar.

Engellænderne derimod, (hvoraf jeg ikkun vil nævne de ældste) nemlig, den Sariske Krønike p. 144, Henrik af Huntindon p. 362. Florentius Wigorniensis p. 615. henføre eenstemmigen hans Død til 1014. ældre Skribenter end de, eller ligesaa gamle, saasom Dronning

ning Emmæ Encomiaft, Wilhelm af Malmesbury, Ingulphus af Croyland, Wilhelmus Gemmeticensis sætte aldeles intet Aarstal, hvorfor jeg for det første vil ansee dem som neutrals. Legger man nu begge disse Landes Skribenters Troværdighed paa Bægt-Skaal, for at vælge mellem dem, da bliver man meget tvivlraadig. Forfatteren af Heimskringla haver levet omtrent 1240, af Knytlinga Saga, som det synes, 1320, og Codex Flateyensis er meget gammel. Desuden have de alle betient sig af ældre indfødte Danske, Norske og Jølandiske Skribenter og Pøeter, som selv havde fulgt med Kongerne Svend og Knud paa deres Tog, og som de jævnlig anføre; Dog maa man tilstaae, at de just for denne Sag ey anføre nogen Pøet, saa at man ey kan vide, om de have herudi grundet sig paa dem eller ey. Men som Snoro anses af alle for en god og troværdig Skribent, som han og er, saa synes det mere end rimeligt, at han maa have havt god Grund for sig, og paa den Fod tager og Torfæus det, og derfor følger hans og de andre Jølanderes Regning. Hvad de Engelske angaaer, da slutter den Sariske Krønike med 1154; Dens Forfatter er ubekjendt, og menes den at have havt adskillige, hvilket sluttet af de adskillige Hænder i Haand Skrifterne, saa at den ene haver begyndt, hvor den anden slap. Det fornemste Haandskrift hvor efter denne Krønike er udgivet, findes i det Bodlejanke Bibliothecque, og er det indtil det Aar 1121. skrevet med een Haand. v. *Hicelii* Ant. lit. sept. l. 2. p. 64. i catalogo Wanleji. Et andet findes i Christi Legens Collegio i Cambridge, og er af adskillige Hænder, særdeles fra 924. af til 1075, da dette ey gaaer videre, hvilket tydeligt viser, at det er af største Troværdighed; v. *Hicel.* p. 130. Henrik af Huntindon slutter og med 1154, og Florentius med 1117. Altsaa ere de ældste Engelske omtrent et Sæculum ældre end de Jølandiske, men det gjør ey meget til Sagen, saasom Florentius den ældste af de Engelske haver dog levet over 100 Aar efter Svends Død, og den Tid er meer end lang nok for at indføre Urigtigheder og Bilsfaveller i Beretninger, og de Jølandiske Skribenter desuden, som jeg forhen haver sagt, grunde sig paa ældre Skribenter, som de ofte anføre, og derfor vel og have i denne Post havt nogen at gaae efter,

endskiont de ey her. Anføre dem altsaa kan begge ansees for lige gamle, begge have skrevet om deres egne Lande, og er Kong Svend død i England, saa er hans Son Knud derimod kommen samme Aar hjem til Danmark, hvilken Omstændighed gjør, at det synes, at Danske og Nordiske maatte ligesaavel vide Aaret af Svends Død, som de Engelske. Her er altsaa lige Troværdighed, lige Ansæelse paa begge Sider, hvorfor man maa see sig om andre Beviser for at faae Bægt-Skaalen til at hælde til een af Siderne. Sveno Aggonis den ældste Danske Historie Skriver, som skrev omtrent Aar 1200, vidner p. 84. at Knud regierede næsten fem *Lustra* i England, det er 20. Aar, og nærmer sig følgende udi denne post meere til de Engelske end til de Islandske. Theodoricus Norff Munk, som levede Aar 1160, skriver p. 42. at St. Oluf døde 1029, p. 45. at han regierede i 15. Aar, følgende var kommen til Regjeringen 1014. p. 26. 27. at han Aaret tilforn, følgende 1013, kom til Norge, og sloges med de Grever Hakon Eriksson, og Svend Hakonson, (hvilket Aar man af p. 45. kan see, at han ey haver regnet til Olufs Regjering), og p. 25. at Erik Hakonson havde regieret 15. Aar i Norge da han drog til England, og at hans Son og Broder regierede efter ham i to Aar. Vil jeg nu regne 1013. for det ene Aar og 1014. da Broderen Svend Hakonson sloges med Oluf, for det andet efter p. 27. og 45. ; saa følger heraf, at Erik drog til England 1012. Nu ere saa vel vore, som de Engelske Skribenter eenigt, at Erik drog did med Kong Knud, saa holde og de fleste for, at dette skeede enten 2. eller 3. Aar efter Kong Svends Død, som efter saadan Regning følgende Indfalder 1010. eller 1009. altsaa have vi en Skribent, som boede i Norge, og i Norges Hovedstad Tronhiem, der er næsten ligesaa gammel som de ældste Engelske, og som holder med Islændernes Regnings; thi dersom man ret vidste Aarenes fractioner, da skulde man finde, at de som kun differere paa eet Aar, ere i Grunden af een og den samme Mening, og her saa meget desto mere, som Kong Svend uden Tvist er død i Februarii Maaned, følgende først i Aaret efter vor Regning, saa at maaskee Torfæus burde have, naar han med allerførste Slid havde undersøgt sine Islænderes Mening, henført

hans

hans Død til begyndelsen af 1010. jeg maa ellers tilstaae, at denne hele Tids Regning uddragen af Theodorico Monacho, falder over ende, dersom 1029. ey er St. Olufs Døds Aar, som han skriver. En Anonymus hos Ludevig T. 9. p. 609, (som vel slutter med Kanuto Valdemari I. Son, men som umuelig haver levet i hans Tid, men maa være meget yngre, siden han lader ham komme til Regteringen 1180. hvilket er urigtigt,) siger, at Knud besteg Thronen 1015, og følger altsaa Englændernes Regning. Hos Saxo findes intet, som kan tiene til at afgjøre denne Tvistighed, saasom han overalt bruger ingen Tids-Regning. Albertus Stadenfis, der slutter sin Historie med 1256, melder vel p. 223. under Aar 1022. om Svends Død og Englands undertvingelse af Knud, men dog saa, at man tydelig kan see, at han ey henfører disse Ting til beuelste Aar, men ey heller, til hvilket andet. Albericus Monachus, hvis Historie gaaer til 1241, følger p. 48. de Engelske. Adamus Bremensis beretter vel ey Svends Døds Aar, men da han p. 25. henfører den Bremiske Erke-Bisps Libentii til 1013, og først p. 26. hans Eftermands Unwani Tid taler om Svends Død, saa synes han snarere at holde med Englændernes end Islændernes Regning. Dersom man kunde være gandske vis derpaa, og Adamus derhos var en meer nøyagtig Skribent, end han virkelig er, saa vilde hans Vidnesbyrd meget komme Englænderne til hielp, saasom han er ældre end nogen af dem, der nævne Aaret af Kong Svends Død, og haver skrevet omtrent 1080, folgelig 70. Aar i det længste efter Kongens Død. Af Udenlandske Skribenter lære vi altsaa ey vissere Kong Svends Døds Aar.

Vil man nu undersøge det ved at udfinde Aaret, naar Kong Knud er Død, og hvor længe han haver regteret, da kan man endog paa denne Maade ey tydelig komme efter Sandheden. Thi vel ere alle gamle Engelske Skribenter eenige i, at Kong Edmund døde sidst i Aaret 1016, og at Knud blev derpaa eene Konge over hele England 1017, fra hvilket Aar af de og regne hans Regierings begyndelse. V. Chron. Sax. p. 150, Flor. Vig. p. 618. W. Malm. p.

72; Saa og at Kong Knud er Død enten 1035, V. Flor. Vig. p. 622, Simeon Dun. p. 179. og den Hildesheimiske Kronike ap. *Duchesnium* in Histor. Franc. Script. T. 3. p. 524, hvilken Skribent slutter sit Bærk med 1137; eller og 1036, som den Saxiske Kronike p. 154. og W. af Malmesbury p. 73. og 76. vidne. Guillelmus Pictavenfis i *Duchefnii* Script. Hist. Norm. p. 178, som skrev omtrent Aar 1070. synes og snarere at hense Knuds Død til 1036. end 1035, naar han siger, at Dronning Emmæ Born vare i den Normanniske Hertugs Guillelmi Hof, da Knud døde, og det er beklædt at Guillelmi Fader Robertus døde 1035, VI. Non. Julii i den Stad Nicæa i Asien efter Willelmi Gemmeticensis Vidnesbyrd p. 267. udi samme Samling, hvilken Skribent slutter med 1137, saa og efter Orderici Vitalis p. 371. ib., som slutter med 1141, og inden Tidende er kommen derfra til Normandie om Roberti Død, er ventelig en god Stund hengaaen, helst i de Dage, da ingen Poster vare, og før Roberti Død var der beklædt, kunde en Wilhelm siges at regtere. Af G. Gemmeticensis sees og, at adskillige mærkelige Ting have tildraget sig i Willelmi Regiering, før han p. 271. taler om Knuds Død, hvilke i det mindste have udfordret eet Aars Tid. Følgelig er det rimeligt at baade G. Pictavenfis og G. Gemmeticensis hense Knuds Død til 1036, med hvilket Aar og Islænderne komme overeens, som Torfæus Par. 3. p. 225. tilskaaer, naar man vil legge Harald Haardraades Dods Aar til Grund, som jeg forhen haver gjort, thi ellers nævne de en udtrykkelig Aaret efter Christi Fødsel i hvilket Knud er Død. Men endskjønt baade Englændere og Islændere komme overeens med hinanden om Knuds Dods Aar, saa tillegge de første ham dog kun en Regiering af 20. Aar i England, og de sidste dertimed af 24. De første regne alle eenstemmigen Knuds Regierings Begyndelse i England fra Slutningen af 1016, eller rettere Begyndelsen af 1017, og faae altsaa rigtig nok 20. eller næsten 20. Aar ud for hans Regierings Tid. De sidste dertimed regne hans Regierings Begyndelse i England fra 1012. af, som de og maa gjøre, naar han skal der have regieret i 24. Aar, thi endskjønt de en udtrykkelig nævne dette Aar, da det over-

overalt er fælden, at de betiene sig af Tids-Regningen fra Christi Fødsel, saa maa de dog fra dette Aar 1012. af regne hans Regjerings Begyndelse i England, siden de fastsætte, at hans Fader Swend døde 1009, og at han selv 3. Aar efter kom til England med sin Krigshær. Knytlinga Saga p. 10.

Et eeneste Engellsk Document, nevnlig de saa kaldte Kong Edwards Love ap. *Lambardum* in *Archæonomia* p. 150. og *Wilkinsum* in *Leg. Anglo-Sax.* p. 208, hvilke Kong Wilhelm Conquæstor siden confirmerede, og som synes at burde være af stor Troværdighed, tillegge Knud kun en Regjering af næsten 18. Aar, hans ene Søn Harald af 5, og hans anden Søn Hardeknud af 2. Men dette er ey den eeneste Gang, at man har fundet disse Love at være urigtige, og følgelig at være meget forfalskede, thi dersom de vare uforsfalskede komne til os, saa kunde de ey fare vild i saa mange Ting, som vare skede imedens deres Forsattere endda levede; thi Kong Edvard døde 1066. Og at de udi Knuds og Haralds Regjementes Aar fare vilde, det vise diplomata tydeligen. I *Wilkinsii conciliis* T. 1. p. 296. findes det ældste diploma, som er mig bekiendt af Knud den store, og er det af 1018. Der siges han at være Englandsernes Regent paa Den, og bekræfter sine Formænds de f. rrige Kongers Gaver og privilegier givne Klosterne i Kent. Denne Omstændighed, tilstjæmed at Dronning Emma haver underskrevet dette Diploma, viser at Edmund da var Død, og at Knud alene regjerede; og som det er afgjort, at Edmund Døde i November, og at det varede nogen Tid efter hans Død, inden Knud ægtede Emma, saa sees heraf, at dette Diploma ey er udstede det samme Aar som Edmund døde, og at han følgelig i det mindste er Død 1017, endstønt han virkelig allerede Døde 1016, som jeg har vist i Kong Knuds Historie. I *Hickeysii* *Thes. lit.* Sept. T. 2. p. 282. nævnes et andet Diploma, som er af samme Aar 1018. og p. 306. nok et af 1019, hvor Knud kaldes Konge over gamle Britannien, som tydelig viser at det er skrevet efter Edmunds Død. I de 10. Engelske Skrifter findes p. 2223. og omtalt et Diploma af Knud og 1018. udgivet,

ja det som mere er, et Diploma udstedet af ham 1036, hvilket viser, at han ey er Død 1035, men 1036, og det i November, som alle ere eenige udi. Havde man noget Diploma af hans Søn og Efterfølger Harald fra 1036, saa kunde man være saa meget endda vissere paa, at bemelte Aar var Knuds sidste, og Haralds første. Imidlertid synes mig dog at have bevist dette i bemelte store Konges Historie p. 95, hvortil jeg dog endnu vil her legge eet Bevis. *Spelman* i *Glossario Archaologico* p. 4. anfører en Liste over alle Abbedier i England, som er forfærdiget i Edvardi 3. sjerde Regjerings Aar, det er 1331, hvor det Kloster Waltham siges at være stiftet af Kong Harald 1036. Nu er vel denne Liste opsat næsten 300 Aar efter, men siden den staaer indført i Optegnelsen af alle de Lemmer, som havde Rettighed at sidde i Parlamentet, saa er det mer end rimeligt, at den er forfærdiget med tilbørlig Fliid, og at dens Forfattere have haft Diploma at gaae efter. Var dette Diploma til, saa kunde man alseles kundskaste *Wilhelmi Thorne* foregivende p. 178. at Kong Knud er først Død 1037. Det er ellers gandske vel muligt at dette Diploma og mange flere ere endnu i Behold, endskiont ey bekiendtgjorte ved Trykken, som fornemlig maa tilskrives det beklagelige Indfald af Rymer udi sin kostbare Samling af Engelske Diplomata, at ey begynde den før end fra 1066, og *Wilhelmi Conquestors* Regjerings Tid. Hvorom alting er, saa haver Knud eene regieret i det mindste fra 1017. af til 1036, følgerlig i 19. Aar. Diplomata vise altsaa, at Edvardi Love vildfare, naar de kun tillegge ham en Regiering af næsten 18. Aar. I *Smiths* edition af *Beda* findes p. 779. et Diploma af 1038, som siges at være udstedet med Kong Haralds tilladelse, følgerlig ere vi visse paa, at han regierede i bemelte Aar. I *Hickesii* *Theol. Lit. Par.* 2. p. 303. nævnes og samme Diploma. Paa bemelte Sted anføres et Diploma af 1042, hvor *Hardeknud* siges da at have regieret. Dette Diploma findes Trykt i *Smiths* *Beda* p. 781. I *Hickesio* *Par.* 2. p. 227. er et Diploma af *Hardeknud* selv og af 1042, som udtrykkelig der siges at være udstedet i hans andet Regjerings Aar. Dersom Dagen, naar dette Diploma er udgivet, stod hos, saa kunde det fuldkommen tiene til at

at fuldkaste Edvardi Loves foregivende om at Haralds Regimente haver været i 5. Aar. p. 237. findes nok et Diploma af Hardeknud og af 1042, som og siges udtrykkelig at være skrevet i hans andet Regjerings Aar. Under det haver staaet tegnet paa hvad Fest-Dag det er udstedet, hvoraf dog desværre ey mer kan læses end det Ord feria. p. 308. forekommer nok et Diploma af samme Aar og samme Konge. Af Hardeknuds Eftermand Edvard findes p. 282. et Diploma af 1044, og det som mer er, p. 235. et andet af 1043. Da nu Edvardi Love tillegge Knud den store en Regjering af næsten 18. Aar, og Harald derimod af 5, saa er det slutteligt, at de ved de sidste have forstaaet 5. fulde Aar, og maaskee endda noget over, thi ellers havde de vel tillagt det Ord næsten, følgelig kan Harald efter denne Regning ey være Død for 1041. i November, saasom hans Fader Knud-gandske vist ey døde før 1036. i bemelte Maaned. Dersom da efter samme Loves egen Regning Hardeknud haver regieret i 2. Aar mindre 12 Uger, saa kan han ey være Død for 1043. i Augusti. Men hvorkledes kan da hans Eftermand Edvard udi 2. Diplomata hos *Wilkins* i Conciliis M. Britanniae T. I. p. 318. og 322, som ere udstedde 1066, v. Kal. Januarii, skrive, at de ere udgivne i hans 25. Regjerings Aar. Jeg maa tilstaae, at dette Datum synes i Begyndelsen at være ligesaa vanskeligt at løse efter min Mening, som efter Forfalskernes af Edvardi Love. Dersom den Saxiske Kronikes Mening p. 156. var rigtig, at Hardeknud er Død VI. Id. Junii 1041, saa kunde denne Knude løst løses. Men jeg haver tilforn anført 3. Diplomata af Hardeknud, der uimodsigeligen vise, at han endda var i Live 1042, og at samme Aar var endog hans andet Regjerings Aar. Nu ere de fleste Engellske Skribenter eenige om, at han er Død enten i Junio eller Julio, og alle, udtagen den Saxiske Kronicke, i Aar 1042, fra hvilken Tid af og til v. Kal. Januarii 1066. ere omtrent $23\frac{1}{2}$ Aar, hvoraf følger at det da kun var Edvardi 24. Regjerings Aar, med mindre man vil antage, at Edvard haver regnet hvert Aar fra Christi Fødsel, som han haver regieret, for et fuldt Aar, thi da bliver fra 1042. af, det iberegnet, til 1066, 25. Aar Dette er den eeneste Maade, hvorved
denne

denne Vanskelighed kan hæves, uden man vil sige, at Hardeknud haver bort efter sin Regjerings Tiltædelse i England taget sin Broder Edvard til med-Regent, hvilket Dronning Emmæ Encomiaft, en Skribent der skrev for Hardeknud døde, siger temmelig tydelig p. 164. og 177, og Florentius Vig. p. 624. vidner, at Edvard kom til England sidst i 1041, fra hvilken Tid af, om man kan regne hans Regjerings Begyndelse, det Aar 1066. bliver hans 25. Regimentes Aar. Følger man derimod de forfalskede Edvardi Love, efter hvis Regning Hardeknuds Død maa indfalde 1043, saa kan man endog ved at følge benævnte af mig anførte første Maade ey faae mer end det 24. Edvardi Regjerings Aar ud 1066, og følgelig bliver man nødt til at erklære benævnte Edvardi Diplomata for enten falske, eller fordervede, hvortil jeg dog ey seer nogen gyldig Aarsag; da man derimod haver mange flere og uimodsigelige, foruden denne, for at erkiende Edvardi Love for fordærvede. Men da denne Tvist og Tids-Regningen af disse Konger egentlig ey bedkommer Svends Døds Aar, saa vil jeg lade mig nøye med fortælligen at sige, at jeg haver paa Grund af disse Diplomata, og de Engelske og udenlandske Skribenters Beretningers Sammenligning, Aarsag at fastsætte, at Knud den Store er død 1036, Harald 1040, og Hardeknud 1042.

Alf alt det hid indtil sagt er, er det klart, at man maa udfinde andre Beviser for at komme efter det rette Aar af Kong Svends Død, og mener jeg at træffe det ved at fastsætte Aaret af den Engelske Kong Ethelreds Død; thi alle saavel Engelske, som Islandske og andre fremmede Skribenter ere eenige i, at Knud kom samme Aar til England for at bekriige det, som Ethelred døde, saa og, at dette skeede 2. eller i det høyeste 3. Aar efter Svends Død. De Engelske Skribenter sige: Nemlig den Saxiske Krønike p. 146. at Knud kom til England i Augusti Maaned 1015, p. 148. at Ethelred døde paa St. Jörgens Fæst 1016, og p. 144. at Svend døde Kyn-delsmisse-Dag III. Non. Febr. 1014; W. af Malmesbury p. 71. at Svend døde Marice Kenselses-Dag, at Knud kom Aaret efter om

om Sommeren igten til England, og p. 72. at Ethelred derpaa døde St. Jørgens Fest, følgelig Aaret efter Knuds Ankomst, at Edmund døde paa St. Andreæ Dag, og p. 73. at Knud blev derpaa ene Konge i England 1017; Henrik af Huntindon p. 362. at Svend døde 1014. for Paaske, at Knud kom til England 1015, og at Ethelred døde 1016. ved Paaske-Tider efter 37. Aars Regtering; Ingulphus p. 892. tilskriver og Ethelreden Regtering af 37 Aar, og regner Knuds Regterings Begyndelse fra 1017. af; Simeon Dun., som slutter sin Historie med 1129, col. 170. at Svend døde 1014, III. Non. Febr., col. 171. at Knud kom til England om Sommeren 1015, og col. 172. at Ethelred døde IX. Kal. Maji 1016; Florentius Vigorniensis p. 615. at Svend døde 1014, III Non. Febr., og p. 616. at Knud kom til England om Sommeren 1015, og at Ethelred døde IX. Cal. Maji 1016. Og Dronning Emmæ Encomiaft p. 166. at Svend døde det ene Aar, p. 167. og 168. at en god Tid gik bort før Knud om Sommeren drog igten til England, og p. 169. at Ethelred, endskiønt han ey nævner ham, døde derpaa om Vinteren. De Jølandiske Skribenter vidne: Heimskringla T. I. p. 383. at St. Oluf kom til England samme Høst som Svend døde, p. 388. at han blev der 13. Aar, og at Ethelred døde efter 3. Aars Forløb, og p. 397. at Knud kom samme Sommer til England, som Ethelred døde; Knytlinga Saga p. 10. at Knud drog 3. Aar efter sin Faders Død til England, og p. 14. at Ethelred døde samme Høst eller Sommer som Knud kom did, efterat han havde regieret i 38. Aar; Torfæus Histor. Norv. Par. 3. p. 16. af Codice Flateyensi, at Knud drog 3. Aar efter sin Faders Død til England, og p. 18. efter adskillige Jølandiske Haandskrifter, at Ethelred kom paa Thronen 973. eller 972, og døde 1011, hvorudi han mener at de have den Engelske Skribent W. Thorne med sig, som jeg dog tilforn haver vist at være urigtigt, som og hvad som haver bragt ham i denne Bildfarelse. Heraf sees at de Engelske og Jølandiske Skribenter ere herudi eenige at Knud kom til England samme Aar, som Ethelred døde, dog med den Forskiel, at de første lade ham leve over et halvt Aar efter Knuds Ankomst, og de sidste derimod, doe i det samme, saa

og at Knuds Ankomst er skeet efter de førstes Regning næsten 2. Aar efter hans Faders Død, og efter de sidstes derimod 3. fulde Aar. Hele Forskiellen imellem dem bliver altsaa ikkun eet Aar i disse tvende Bøster. Følgelig kommer det an paa at kunne bevise, naar Ethelred, som de begge tilskrive en Regtering af enten 37. eller 38. Aar, er død, enten 1016, som de Engellske paastaae, eller 1011. efter Jælcændernes Regning. Til den Ende vil jeg nu først igiennemgaae de fornemste af andre Historie-Skrivere, som have levet enten paa samme, eller nær de Tider. Adamus Bremensis p. 26. beretter, at Ethelred døde efter 38. Aars Regtering, og at Knud førde Krig i England i 3. Aar, hvilken Tid kommer rigtig nok ud, naar man antager Englændernes Regning om Svends Død, og regner derfra og til Edmunds Død; Saxo p. 192. fortæller adskillige Ting, som Knud skal efter sin Faders Død have forrettet for han drog til England, og som synes at have udfordret et par Aar. Han siger og, at den Engellske Konge, som han urettelig kalder Edvard for Edmund, blev dræbt 7. Aar efter, som Torfaus endeltg vil have forstaaet efter Svends Død, for derved at trække Saxonem til Jælcændernes Mening, da dog Sammenhængen tydeligen viser, at Saxo vil have disse 7. Aar regnede fra Forliget af mellem begge Kongerne Knud og Edmund, hvortil kommer, at Saxo haver taget dette af en ældre Skribent Orderico Vitali, hvor jeg dog troer at der bør staae 7. Maaneder, thi just saa længe regjerede Edmund efter sin Fader, og at enten Skribenten selv haver skrevet feyl per lapsum calami, eller og copiiisterne have gjort det, hvilket sidste, saafremt det forholder sig saaledes, maa være skeet for længe siden, efterdt det allerede haver bragt Saxonem i Bildfarelse; Ordericus Vitalis beretter p. 371. at Knud strax efter sin Ankomst til England beleyrede London, og at Ethelred døde i samme Beleyring, hvorudt han kommer overeens med Dronning Emmæ Encorniaft p. 169. So saa gamle Skribenters Beretninger synes en lidet at bestyrke de Engellske Skribenters Foregøvende mod Jælcænderne, at Knud efter sin Tilbagekomst førte Krig mod Ethelred. Paa dette Sted er det ellers, at Ordericus taler om ovennævnte 7. Aar, som have forledet Sa-

xonem.

xonem. p. 518. tilskriver Ordericus Canuto og hans tvende Sønner Harald og Hardeknud en Regiering af mer end XL. Aar i England. Men her maa endeligt være en Fejl enten af copiisten eller Skribenten, thi om man end tager de allerlængste Regieringer, og tilskriver Knud 24. Aar, Harald 5. og Hardeknud 2, saa komme dog ey flere end 31. Aar ud. Annalista Saxo, som slutter sin Historie med 1139, ap. *Eccard. in corp. Hist. Med. ævi T. I. col. 440.* siger at Ethelred døde 1016, at Svend var død noget tilforn, og at Knud kom strax efter Ethelreds Død til England. Ditmarus Bispi i Merseborg, som døde 1018. og sølgelig levede paa de Tider, skriver p. 409. om Svends Død, og p. 410. at hans Sønner begrove ham, og derpaa fore til England, hvor de i Juli Maaned 1016. belejrede London, hvor da Dronningen, som var bedrovet over sin Mand's Ethelreds Død, opholdt sig tilligemed sine tvende Sønner Adelsten og Edmund. Dette Vidnesbyrd bekræfter meget de Engellskes Regning, at Ethelred er død 1016. Dog siden denne Skribent haver levet saa langt fra England, saa ville vi endnu ey holde Tvisten for afgjort paa hans Ord, men opsoge flere og andre Beviser, for at bringe denne Sag i Rigtighed. Ditmari Ord synes ellers at medføre ligesom Ethelred var død for Knuds Ankomst, men da hans Ord og taale en anden Forklaring, saa seer jeg ey nogen Grund og Aarsag at vige fra Dronning Emmæ Encomiaast hans Beretning, som efter al Anseende haver talet med, og kiendt denne Dronning selv, nevulig at Ethelred døde under Beleyringen. p. 420. siger Ditmarus under det Aar 1018, at Knud da alene regierede over England, hvilket tiener til at bevise, naar man betragter Væyens Længde fra England til Saren, og at just dette Aar var Ditmari sidste, at 1017. bør efter Englændernes Regning ansees for Knuds første Regierings Aar hos dem.

Men naar man enten tvivler paa Historie. Skrivernes Oprigtighed, eller finder dem at anføre tvende adskilte Beretninger om een og den samme Ting, og derhos næsten at være af een og den samme Troværdighed, saa kan intet andet skille deres Trætte ad end

gode Documenter og Diplomata. Disse have vi til al Lykke nogle af. Wanlejus hos *Hiccesium* Par. 2. p. 307. anfører et Diploma af Kong Edgar og Aar 975, som er en Original, og p. 308. en Copie af samme, som og er underskrevet 975, hvilket sidste dog ikke gjør noget til Sagen, thi Originalen deciderer. Herved er at mærke, at dette Aar er efter alle Engellske Skribenters eenstemmige Udfigende Edgari sidste, og hans Søn Edvardi første, hvorledes har da Ethelred efter Islændernes Regning kunnet komme paa Thronen 973, mindre 972, som dog efter deres hypotheser er nødvendigt, saafremt han skal være død 1011, og have regieret 138. Aar efter deres Regning, og 37. efter Englændernes? Samme Wanlejus anfører p. 281. et Diploma skrevet 976. i Edvardi andet Regierings Aar, men da de sædvanlige Kaars ey findes under det, saa vil jeg en betiene mig deraf, endskjønt jeg ligesaa lidt som Wanlejus holder det for nægte. p. 255. findes et andet Diploma udstedet Jule-Dag 977. af Erke-Bisp Oswold med Kong Edwards Samtykke, og p. 282. en Usskrift af et Diploma udstedet 977. i Kong Edvardi andet Regierings Aar. Nu er det at mærke, at de Engellske Skribenter henføre denne Konges Død til 979, iblant andre Ingulphus p. 889, som siger at han regierede i 4. Aar, eller og til 978, som den Saxiske Krønike. Det ældste Diploma af Kong Ethelred er, saa vidt mig er bekiendt, af 983, og findes hos Wanlejum p. 237. Dette gjør intet til Sagen, men p. 302. nævnes et andet udstedet 984. af Erkebisp Oswold i York udi Ethelreds 5. Regierings Aar. Samme Diploma findes Ord for Ord trykt i *Smiths Beda* p. 778, og ere Kongens Regierings Aar skrevne der saaledes: regni vero regis nostri Ethelredi anno quinto, hvilken Strive-Maa-de kan forsikre os om, at de tvende lærde Mand Wanley og Smith have ey læst urigtig, som man kunde befrygte, i fald Aarene havde været betegnede med Tal. Dette Diploma have alle Mærker hos sig, at det er ægte, hvortil fornemmelstg maa regnes, at mange af Bogstaverne ere Angel-Saxiske. Efter dette Diploma maa Ethelred altsaa være kommen til Regieringen 979. eller 980, og som ingen gammel Skribent udgiver det sidste for hans Regierings

Tiltrædelses Aar, saa er det klart, at han er kommen paa Thro-
 nen 979. Fra dette Aar af og til hans Død habes endnu mange
 Diplomata, hvoraf jeg dog ikkun vil røre ved dem, som unegtigen
 vise, at han haver levet efter 1011. Wanlejus anfører p. 237. et
 som han haver udstedet 1012. i den 10. indiction, hvilken Tids Be-
 mærkelse viser Rigtigheden af dette Diploma, saasom den første in-
 diction begyndte fra September 1002. p. 276. anføres nok et Di-
 ploma af samme Konge, Aar og indiction. p. 270. nævnes hans
 Sønns Adelsstens Testament af 1015, den samme som Ditmarus ta-
 ler om, og ellers er ikkun lidet bekiendt i Historien. Ja det som
 mere er, p. 237. anføres et Diploma af Kong Ethelred selv, Aar
 1015. og den 13. indiction. Hertil kommer, at de Islandske Stri-
 benter, ligesaa vel som de Engelske og andre ere eenige dert, at Her-
 tug Eadric Streon blev tort efter Kong Edmunds Død dræbt efter
 Kong Knuds Befaling. Dersom da efter Islændernes Mening
 Ethelred var død 1011, og Edmund 1012, saa maatte Eadric i
 det seneste have mist Livet 1013; Men nu anfører Hiekesius T. I.
 p. 141. Ord for Ord et Diploma af 1017, som Eadric haver un-
 derskrevet, hvilket neppe gaaer an, saafremt man antager Islæn-
 dernes Tids-Regning, men vel, hvis man med Englænderne la-
 der Edmund døde i November 1016, og Eadric Aaret efter. Det
 Diploma som findes i *Smiths Beda* p. 779. af Aar 1016. udstedet
 af Bisp Leoffino synes og at vise, at dette Aar haver været det store
 confusions og Strids Aar i England, da Ethelred, Edmund og
 Knud sigtede sammen om Kronen, saasom her skrives alene: *Chri-
 sto creaturarum proprietarum omnia ubique regna suo in pondere
 & mensura disponente*, uden at legge til, hvo som da var Konge,
 som ellers overalt skeede, naar endog denne formular eller nogen
 lig den, brugtes. Det lader ligesom Bispen ey haver dristet sig til
 at nævne nogen Konge, for ey at fordærve det med nogen af dem,
 og derfor overladt Riget til Christum, imod hvis Regimente han
 kunde være vis paa, at ingen af dem vilde protestere. Har da
 Ethelred levet endda 1015, og Knud 1018. været alene Konge i
 England, saa synes mig at det er bragt til al mulig Visshed, at

Ethelred er død efter Englændernes Regning 1016, og ey 1011, som Islænderne paastaae, saa og at Svend kan da ey være død før 1013, og ikke 1009, 1008. eller 1010. naar jeg end vil følge Islændernes Regning herudi, at Knud haver blet 3. Aar i Danmark efter sin Faders Død; Men da vi have fundet, at Islænderne have forregnet sig 5. Aar anzaaende Ethelreds Død, og at Englænderne dertimod have regnet gandske ret, saa seer jeg ey, hvorfor man og nu ikke kan vtge fra de første og holde med de sidste, som eenstemmigen tillegge Knud ikkun et Ophold af næsten 2. Aar i Danmark, og folgelig indfalder Svends Død 1014, som jeg anseer for upaatvileligen at have været hans Døds Aar. Det eeneste Middel at redde den Islandske Regning er at foregive, at de Engelske have regnet Christum at være født 5. Aar førend vi, Islænderne og alle sætte. Men dette er en Sætning, som fremføres gratis, og hvortil ey mindste Spor findes i Historien, og som desuden ey kan foreenes med de efterfølgende Kongers Regierings Aar, og ey heller vises, naar man bør forlade den, og igien hos de Engelske Skribenter søge den almindeltge Tids Regning fra Christi Fødsel. Da ellers de Engelske Skribenter vidne, at Kong Svend fornemmelig fra 1012. af søgte at undertvinge sig England, da han tilforn ikkun plyndrede der, saa at han fra det Aar af bestandig blev i bemelte Land indtil sin Død, og hertil legges, at Dronning Emmæ Encomiaast siger, at Knud kom med sin Fader til England paa hans sidste Tog, og at Faderen bespurgte sig i alle Ting hos ham; saa kan man heraf tage Anledning at ansee ham for sin Faders Med-Regent fra den Tid af, og hvo kan vide, om ey mange paa de Tider have regnet hans Regierings Begyndelse fra det Aar af, og folgeltig til.

lagt

lagt ham en Regtering af 24. Aar? Da og Kong Svend af det, som han selv havde erfaret med sin egen Fader, saae, hvor farligt det er, naar Arve-Følgeren ey er afgjort i levende Live, saa kan det maaskee være mueligt, at han allerede i det Aar 1009. haver ladet Stænderne erkiende Knud for sin Efterfølger. Paa den Maade haver en gammel Sagn kinnet berette, at Knud har regieret 27. Aar i Danmark, og 24. i England, og forplantet denne Beretning indtil de første Jølandste Skribenter, hvilke da ikkun have herudi feylet, enten ved selv at fordærve Sagnen, eller ved at fæste Tro til en allerede forfalsked Sagn, at de have meent, at Knud haver regieret 27. Aar efter sin Faders Død. Dog fremsætter jeg ikkun dette, heldst om om de 27. Aar, som en Stetning. og rimelig Aarsag til Jølandsternes Bildfarelse, tht ellers maa jeg tilstaae, at de have meget feylet i at beskrive Kong Knuds Historie; Saaledes gøre de ham til et Barn af 10. Aar, da hans Fader døde, og som derfor maatte sidde 3. Aar stille i Danmark, da dog Dronning Emmas Encomiaast, en Skribent der levede udi hans Tid, og selv havde seet ham, vidner, at han for Faderens Død gjorde Krigs-Tog med ham, og overalt beskriver ham som en Mand, endskjønt ung, hvoraf man kan slutte, at han i det mindste haver været 20. Aar gammel, da Faderen døde, hvilket jeg omstændeligere haver udført i hans Historie p. 3. not. d. Endskjønt jeg ey heller nægter, at jo de Jølandste Skrifter bør ansees for de fornemste Hoved-Kilder til Historien af vor Norden, saa er det dog ogsaa unægteligt for hver den, som flittig og nøye haver læset dem, at de dog tiene baade langt omstændeligere og rigtigere til at oplyse den Norske end den

den Danske Historie, som kommer fornemmelig deraf, at deres beste Stribent Snorre Sturlesson skriver de Norske Kongers Historie, og itkun tilfældig Vis taler om de Danske, og at alle deres andre Stribenter langt fra ey kan lignedes med ham, endog ey Knytlinga Saga, som ex professo beskriver de Danske Kongers Liv og Levnet, og som udi Knud den Stores, og Hertug Knuds Historier haver begaaet vigtige og uimodsigelige Fejl.

